

**Dit is een uitgave van Werkgroep
VRIENDEN VAN DE HEIMANSHOF.
"Een Veluwe natuurtuin"
december 2019**

Secretaris/penningmeester Peter van Noorden
Tamarixplantsoen 203
1702 JD Heerhugowaard tel. 06-22613249
E-mail: p.vannoorden@gmail.com

Adres van de tuin: 't Frusselt 30 te Vierhouten

De Heimanshof ontstond in 1935 en behoort tot de oudste heemtuinen van ons land.

De Heimanshof is opgenomen in de 'Oase Heemtuin Gids', een uitgave van de Stichting Oase.

De Heimanshof maakt deel uit van "Paasheuvelgroep Vierhouten".

Banknummer van de werkgroep: NL76 RABO 0163 8274 19
t.n.v. Stichting Vrienden van de Heimanshof

Onze website: www.Heimanshof.nl

Voorwoord.

Els Kaper-Klaver, voorzitter

Het ging goed met de Heimanshof in dit jaar. Op een lekkende stuw en een uitgeholde boom na waren er geen problemen.

Gracie Smith, enthousiast gemaakt door haar vriendin April, is onze groep komen versterken. Welkom Gracie!

En Anneke Manintveld heeft onze groep verlaten, vanwege het verre reizen. Anneke heeft heel veel jaren meegewerkt, en ze was de laatste jaren onze Hoffotograaf. Anneke, we hebben een fijne tijd gehad met elkaar. Het ga je goed.

Gelukkig is de heemtuin goed in evenwicht. We kunnen het met onze groep aardig bijhouden.

Maar toch, ondanks warmte en regen neemt het aantal bijzondere planten af. Paarbladig Goudveil, groot Heksenkruid, grote Pimpernel, klein Vogelpootje en anderen kwamen dit jaar niet meer terug. Van de Zonedauw en de Waternavel hebben we jaren geleden al afscheid genomen. Wij weten het allemaal allang: ammoniak, stikstof, zure regen en zo. Toen wij tieners waren zongen wij op dit terrein: "Een nieuwe wereld dragen wij op onze jonge schouders." En inderdaad, er is in de afgelopen eeuw veel vernieuwing en welvaart voor veel Nederlanders gekomen. Maar "een nieuwe wereld" hebben we ook een eeuw later nog steeds keihard nodig. Een wereld waarin we allemaal gezamenlijk onze schouders eronder zetten; waarin we allen als persoon en als lid op onze plek in de maatschappij verantwoordelijkheid durven nemen, verkeerde zaken durven stoppen en een nieuwe mentaliteit durven uitstrooien. Een gezonde wereld vooral.

Nog een terugblik op de vorige eeuw drukken we hierbij af: een deelnemersboekje van een kampeerweek uit 1951, van deelnemertje Aat Kroos. En zie, in die tijd stond er zelfs al een stukje over de Heimanshof in een deelnemersboekje om aandacht en respect te vragen voor plant en dier!

En nu, bijna zeventig jaar later, zijn we er nog steeds - net zo vasthoudend als de natuur zelf. U kunt het zelf komen zien, en ons het komende jaar bezoeken op 22 februari, 21 maart, 25 april, 16 / 17 mei, 20 / 21 juni, 18 / 19 juli, 15 / 16 augustus, 19 september, 17 oktober en 14 november.

De Vrienden van de Heimanshof in Vierhouten wensen u een mooi 2020 toe met afwisselend zon en regen. Graag tot ziens in onze mooie natuurtuin.

Onze PR-tafel op de Burendag eind september 2019

Secretariaatsverslag

Peter van Noorden secretaris

Na de succesvolle in gebruik name van de maand-werklijsten in 2018 is ook in 2019 op dezelfde wijze in de tuin gewerkt. Maandelijks konden de heemtuinvrijwilligers een keuze maken uit de vermelde werkzaamheden, waarvan een flink aantal elke maand terug kwamen. Afhankelijk van de eigen fysieke mogelijkheden werd een keuze gemaakt, soms een klusje alleen, maar vaak ook samen met tweeën of drieën. Aan de hand van de afgetekende lijsten wordt de komende winter alles nog een keer geactualiseerd, maar ook dat heeft z'n grenzen, want het is weersafhankelijk werk. Het ene jaar is de uitvoering vroeg en een volgend jaar zomaar een maand later. Niemand weet hoe de seizoenen in 2020 zullen verlopen: heet, koud, droog of nat. Daardoor blijft aanpassing op basis van het weer onmogelijk, zelfs met de Enkhuizer Almanak erbij. Niet uitgevoerde, weersafhankelijke klussen worden daarom doorgeschoven naar een volgende maand en urgente klussen gaan natuurlijk voor.

Zo braken in het voorjaar spontaan twee reusachtige zijtakken uit de zeer oude beuk, die tussen de waterput en de schuur staat. De hele werkploeg was meer dan een ochtend in de weer om de ravage op te ruimen. Gelukkig hadden we dit keer geen schade aan de opstallen.

Met een gemeenteambtenaar hebben we naar de gezondheid van deze boom gekeken. Helaas moeten we van deze oude beuk afscheid nemen; twee zeer droge jaren achter elkaar heeft vooral de beuken geen goed gedaan. Deze boom staat al uit het lood en vormt voor de caravans aan de andere kant van de beek een gevaar. De droogte van de afgelopen zomer was nog heviger dan het jaar ervoor. Wij zullen komend voorjaar pas kunnen vaststellen welke planten terugkomen en welke zijn verdwenen.

Elk nadeel heeft natuurlijk ook z'n voordeel. Zo konden we wederom in de droge beek aan de slag met het noodzakelijke onderhoud, zowel op de bodem als aan de zijkanten. Dat onze beek een 100% regenbeek is, bleek in het najaar. De waterstand was op een gegeven moment zo laag, dat het eiland in de grote vijver via een loopplank eenvoudig betreden had kunnen worden en de kleine vijver was gereduceerd tot een plasje water. De beide vijvers stonden lange tijd niet meer met elkaar in verbinding. En toen begon het in oktober flink te regenen. Binnen een week liepen de beek en de vijvers weer vol en stroomde voor het eerst sinds maanden het water weer over het stuwteje. Door het plan om naar het eiland te lopen en daar dan werkzaamheden uit voeren ging in één week een dikke streep.

Naast regelmatig contact met de bedrijfsleider van terrein De Paasheuvel te Vierhouten, de

vrijwilligerscentrale van de gemeente Nunspeet en de VVV's binnen de gemeente geniet de heemtuin steeds meer bekendheid. In diverse toeristische publicaties over Nunspeet en Vierhouten worden wij als 'attractie' genoemd.

Ook in het jaarlijkse overleg van het 'bestuur' van de werkgroep met de directeurs van de Paasheuvelgroep en de VDB-groep, nu al weer twee jaar de eigenaar van een flink deel van het oude terrein van de Paasheuvel, wordt de huidige positie van de heemtuin besproken, maar wordt ook gekeken naar de (nabije) toekomst. Zo kwam aan de orde, dat de hoge poortdeuren aan al jaren de ingang van de tuin 'bewaken' geen uitnodigende indruk maakten. Wij hebben van de beide deuren de bovenstukken afgezaagd en aan de zijkanten geplaatst. waardoor een heel nieuw entree is ontstaan. Nu kijk je met langslopen over de lage deuren zo de tuin in.

Nieuw is het contact met de groengroep van het dorp Vierhouten. In februari kwam een delegatie van

deze groep kennismaken en werd er geholpen om de tuin te ontdoen van het vele blad. Omgekeerd deden wij mee met de jaarlijkse Burendag in september, dit jaar in het Dorpshuis.

Niet alleen het ouder worden van onze werkers, dat zich uit in het afnemen van de mogelijkheid om 'langdurig' fysiek bezig te zijn, maar ook de toegenomen drukte in ons aller dagelijkse bestaan, werkt door in de mogelijkheden om de heemtuin te onderhouden. Net als de jongeren hebben ook de ouderen een volle agenda. Het liefst zou iedereen drie hele dagen in een weekend van twee dagen willen proppen. Dat is één van de redenen waarom we meer en meer alleen op de zaterdag werken. Met een groep van gemiddeld 10 personen verzetten we in één dag zoveel werk, dat we aan het einde van een werkdag voldaan kunnen vaststellen: "Je kunt zien, dat er weer hard is gewerkt". In 2020 staan in de periode van februari tot en met november weer 10 zaterdagen gepland. Afhankelijk van de situatie en onze mogelijkheden plakken wij daar incidenteel een (deel) van een zondag aan vast.

Dit jaar bestond de werkgroep uit Martina Boom, April Bowen, Gracie Smith, Henri Bückmann, Ab Floris, Cor van Galen, Annelies Hulsebosch, Yvonne Joosten, Els en Ruud Kaper, Hanna en Peter van Noorden, Eline Oderkerk en Ineke van Schaick.

Het werk ligt de komende wintermaanden stil en dan gaan we, ijs

en weder diende, half februari weer beginnen met blad ruimen. Het beleven van de seizoenen, waarop wij persoonlijk maar een heel klein beetje invloed hebben (denk aan negatieve invloed van ammoniak en door de CO² uitstoot van auto's en het vlieggedrag en de positieve invloed waar dat allemaal mogelijk is), is in de heemtuin elke maand weer een feest voor iedereen, werkers en bezoekers. En zelfs onze tuin draagt komend jaar in de zorg om het milieu een klein steentje bij. Eind november hebben wij definitief afscheid genomen van onze oude maaimachine met benzine motor en de dito bosmaaier. Vanaf het komende voorjaar werken wij met accu-machines.

Voor ons allemaal geldt in deze kwestie: niets doen is geen optie, want zoals "Loesje" op zaterdag, 16 november 2019 op haar scheurkalender zette:

Vervuiling Straks komen we allemaal uit een slecht milieu.

Penningmeesterverslag

Peter van Noorden - Penningmeester

Ons boekjaar loopt steeds van 1 december tot 1 december.

Op 1 december 2018 was er in totaal € 7.355,82 in de kas en op de bank. . In 2019 werd aan donaties en giften in totaal € 1.442,91 ontvangen. Van gebruikers van onze Hofhut, die tevens als tuinwacht 'dienst deden', ontvingen we in totaal € 565,00.

Van onze vaste donateurs kregen we € 752,55 en via het giftenbakje aan het hek kwam € 124,85 binnen. De ontvangen rente bedroeg € 0,53.

De verkoop van kaarten, boekjes e.d. bracht slechts € 43,50 op.

Nieuw verkoopmateriaal werd niet aangemaakt.

De kosten aan de Hofhut en de tuin bedroegen dit jaar € 341,90.

Het meeste geld ging dit jaar op aan een nieuwe schroefboor, verf en bijbehorende benodigdheden, benzine, draad, sneldrogende beton, winterrogge en € 15,74 aan enige huishoudelijke artikelen.

Eind november werden twee maaimachines op accu gekocht. Inclusief één accu en een snel-lader kwam dat op € 990,00

De administratieve en overige kosten komen in 2019 uit op € 326,13. Het gaat hier voor een belangrijk deel om de jaarlijks terugkerende kosten voor de aanmaak en verzending van de Nieuwsbrief € 175,91, postzegels € 17,40, de bankkosten van de RABO-bank € 129,58 en ons lidmaatschap van de landelijke vereniging van heemtuinen in Nederland (Oase) € 50,00.

Op 1 december 2019 hebben we in totaal € 7.172,47. Dat is € 0,00 in de kas, op de Rabo-betaalrekening een bedrag van € 1.902,89 en op de Rabo-bedrijfsspaarrekening € 5.269,58. In het totaal is inclusief € 50,47 aan vooruit ontvangen bedragen.

	Samenvatting 2019	Samenvatting 2018
<u>inkomsten</u>		
Kas/bank per 1-12 (start)	€ 7.355,82	€ 6.475,14
Rente	€ 0,53	€ 1,13
Giften	€ 1.442,38	€ 1.419,76
Verkoop	€ 43,50	€ 20,00
Vooruit ontvangen	€ 50,,47	€ 0,00
 <u>uitgaven</u>		
nieuwe machines	€ 990,00	
kosten tuin/schuur	€ 357,64	€ 234,08
administratieve kosten	€ 372,59	€ 326,13
kas/bank 1-12-2019 (einde)	€ 7.172,47	€ 7.355,82
	-----	-----
	€ 8.892,70	€ 8.892,70 € 7.916,03 € 7.916,03

Ondanks de forse investeringen staan wij er nog steeds goed voor. Het weghalen van de ‘afgekeurde’ beuk zou wel eens een heel duur grapje kunnen worden. Gewoon omhalen is op die plek geen optie. Waarschijnlijk zal de boom stukje voor stukje ‘afgebroken’ moeten worden, waarbij ook een hoogwerker ingezet zal worden. Het begint al met de aanvraag van een omgevingsvergunning voor € 250,00.

Alleen daarom al vraag ik u namens

alle leden van de werkgroep om uw jaarlijkse bijdrage ook voor 2020 aan ons over te maken op:

rekening:

NL 76 RABO 01638 27 419

ten name van: Stichting Vrienden van de Heimanshof te Heerhugowaard.

EN wilt daarbij uw volledige adres vermelden, ALLEEN DAN kunnen we u de volgende nieuwsbrief sturen.

Logboekverhalen.

... Februari 2019 alweer. Vanaf 2014 schrijven we alweer in dit exemplaar van het Logboek.

Het heemtuinwerk is weer begonnen: prachtig weer, wel wat fris in de morgen, maar in de loop van de dag werd het zachter.

We kregen visite van de Groengroep Vierhouten. Groenvertegenwoordigers Gerda en Henk willen met een aantal mensen best wel eens helpen. Zij houden met elkaar het dorp groen en vriendelijk.

... Maart. April had vriendin Grace meegenomen, en ze komt meedoen in de toekomst. Fijn, joh.

Verder hebben we heerlijk gewerkt met z'n allen. De hele werklijst voor maart is bijna afgewerkt.

We hadden wat bezoekers.

En de grote eend is er ook weer. Er is een nest van een eend op het eiland te zien. De Bosanemoontjes bloeien volop, en er is al een geel bloemetje aan de Gaspeldoorn.

En nu, na de thee en een rondje door de tuin, zien we duidelijk het verschil met vanochtend!

... April. Zon en in de middag een paar heftige sneeuw/hagelbuien.

Vanmorgen hadden we hulp van vrijwilligers van de Groenwerkgroep

uit Vierhouten. Eerst wat vertellen, dag rondgaan en dan aan de slag.

Leuk.

Peter had een voortgangsgesprek met de twee directeuren van de Paasheuvel en van Heidepark.

En oh ja, er was een muis in de hut. Hij rende heen en weer en over en onder de koelkast. Toen vond April gaatjes achter de boiler. Dichtgemaakt dus. Eline zei: wij hebben ook wel eens een muis in huis, en dan pakken wij de stofzuigerslang, met aan één kant een prop erin, zodat de muis er maar aan één kant in kan. Dan kunnen we hem later buiten eruit zetten.

Gracie heeft trouwens nog een nest gevonden met nog kleinere bosmuisjes dan die in de hut.

... Mei. Frisse start, mooi weer, en bezoekers van de camping gehad. Cor ontdekte opnieuw een lek bij het stuwteje. Het water gaat vóór de vorige locatie de wal in, en zoekt ondergronds een weg. Herstel blijft lastig.

De tuin ziet er prachtig uit, veel Dalkruid, Zevenster en Salomonszegel. In het weiland volop klein blauwe bloemetjes van de Ereprijs.

Op de valreep kregen we bezoek van de toekomstige buurman die in het huis gaat wonen dat aan onze tuin grenst. Hij ging met Peter naar onze gemeenschappelijke grens kijken. Want hij wilde persé weten wat er mogelijk is aan hekwerk. Hij was namelijk via de heemtuin zijn toekomstige tuin in geklommen, en hij wil voorkomen dat vreemden dat ook eventueel zouden doen. (Zo'n gebied echt beveiligen? denk ik dan, dat gaat je niet lukken.)

... Mei, onze tuinwachten deden hun verslag. Het was een gezellige ontvangst voor ons in de Hofhut. Alles was behaaglijk warm en een bloemetje op tafel. Ook de heemtuin ziet er goed verzorgd uit.

Op het eiland hebben we een moeder eend met twee kleintjes ontdekt. Op het bankje bij de Hofhut hadden we vaak plezier van drie eekhoortjes. Ze hebben gister onze pinda's ontdekt. We hebben met onze vrienden met z'n viertjes genoten van het uitzicht op de heide. Misschien worden ze ook wel tuinwacht.

Regelmatig zijn er bezoekers voor de heemtuin, waarmee we gezellig over de tuin praten. We genieten vooral van de rust en de vogelgeluiden.

De mierenhoop achter het dennenbosje zien we dagelijks groeien en tot ver achter in de tuin is er

enorme bedrijvigheid van het mierenvolk.

Vandaag, zon en 23 graden, hebben we een mooie wandeling over het natuurpad Nunspeet - Vierhouten gemaakt. Veel nieuwe kennis over bomen, bessen, mossen, enz. opgedaan. Heel interessant. Kunnen we jullie aanraden!

Maar 's middags: regen - regen - onweer - zelfs hagelsteentjes.

De Hofhut doet het goed, en we zitten gezellig samen binnen. Oh ja, we hebben het idee dat er net boven de Hofhut een nestje met boomklevers zit. Het is er soms een gepiep van jewelste en boomklevers vliegen af en aan.

Ik heb geprobeerd 'het weer' op te zoeken op de radio, maar die is denk ik te oud geworden, want het was me een gekraak!

Samen met een vriend heb ik (Marijke) eergister op het bruggetje bij de vijver een mooie ervaring opgedaan. Hij is ook hooggevoelig, en beiden voelden we de energie bij het 1e chakra, het basischakra bij de stuit.

Later las ik in dit logboek tot mijn verrassing dat dat klopte.

Er zit nu een ketting op de herenfiets, de code staat op 000. Je kunt eventueel een andere code bedenken. Veel plezier met de fiets, groet van Geert. (Geert, namens ons allen bedankt!)

... Juni. Wat een heerlijke grote groep hebben we deze zaterdag - weliswaar zondagochtend wat uitgedund, maar toch prima. Oh ja, en we hadden ook heerlijke snoeperij bij de koffie en thee. En altijd wat bijzonders te zien. Deze keer prachtig wuivend gras. Els maakt zich, net als veel andere Nederlanders, zorgen om de natuur. Heemtuin / natuurtuin. Het Goudveil is verdwenen. Is het water in kwaliteit achteruit gegaan? Of was het te droog voor zo'n nathals? Aan de andere kant hadden we voor het eerst een Korenbloem. Deze keer warm en droog genoeg? En de Orchissen breiden zich uit.

Zondag was er wat bezoek. Iemand zei: "Ècht de meeste mensen zeggen: wat een heerlijke tuin. Ik kom ook bij de Bijentuin in Nunspeet. Maar deze vind ik mooier."

Er was een paaltje weg bij het nieuwe hekje naar de Boswal. Zint het niet? Enfin, een nieuwe gezet en het pad wat duidelijker gemaakt.

... Juli. Overall wuivend gras in de tuin. En platgeslagen gras en pitrus ook. Na een dag hadden we het weer aardig onder controle. En we zagen daardoor

in het weiland heel veel Rolklaver.

Want wat eronder groeit komt dan weer tevoorschijn. Net als de ...

(gevlekte?) Orchis, die als verrassing zichtbaar werd bij de leemkuil. (De juiste naam zoeken in de boeken geeft tijdens de koffie een aardig tijdverdrijf: Gevlekte.)

De traktaties waren weer breed aanwezig: De toekomstige burennamen donuts mee, en verder nog beschuit met aardbeien en abrikozenpuntjes, en nog 'gewoon' chocolade brownies.

Peter gaf een rondleiding aan de nieuwe buurvrouw. Yvonne liep mee.

... Juli. Tuinwacht Ellie vertelt. Ze is gearriveerd, ditmaal zonder trouwe Dana. Die is hier elke zomer gekomen vanaf puppy, maar als bejaarde van 17 was het voor haar voorbij. Maar daarna arriveerde een logeerhond uit Amsterdam. Ik noem haar Kwenie, maar haar echte naam is Lady. Ze werd afgeleverd met bakken ingevroren voer en al. Maar toen vertrok het baasje weer, morgen op vliegreis naar Spanje. Dat was schrikken voor Kwenie! Aangezien de bik toch ook hier bleef, was Kwenie na twee dagen volop gesetteld, gehoorzaam en gezellig. En een tocht over de hei, dat was juichen (voor zo'n stadshond).

Eline's verhaal over muizen opzuigen met een verpropte stofzuigerbuis, heel

belangwekkend. Zuigt een stofzuiger wel als de buis verpropt is? Mijn muizen zullen vast bij zo'n loeiende stofzuiger wel de benen nemen naar de benedenburen.

Ja, die radio hier is naadje. Ik heb thuis drie reserveradio's over. (Wie vervoert ze voor me?) Naar de radio hier is echter toch goed te luisteren. Zet de radio schuin op de plank, neem een stoel en ga naast de radio zitten, en leg een troostrijke hand op de radio. Dan gaat hij weer duidelijk aan de babbel.

Woensdag bezoek van twee wijsneuspubers. Aangezien één van de twee brildragend was vertrouwd ik ze een tocht door de tuin zonder volwassenen begeleiding toe (vooroordeel op basis van uiterlijk). Ze waren tevreden met de instructie vooraf: niets plukken, op de paadjes blijven, verdwalen onmogelijk. Toen ze terugkwamen was intussen Ineke aankomen schuiven. Het oordeel van de pubers over de tuin was: "Er is niets te zien." Ik beet terug: "voor kenners wèl". Gelukkig herstelde Ineke de toon door het woord "heem" uit te leggen. Dan wilden de pubers weten waarom de vijver er zo slecht uit zag. Ineke noemde droogte en alg.

De pubers vertrokken met deze kennis. Ik vertrouw erop dat ze over twintig jaar aan herbeoordeling toe zijn, ook zonder bezichtiging. Je wil niet weten wat voor domheden ik in mijn puberteit gedebiteerd heb.

Zondag kwam een Nunspeter met zijn dochter langs. Zijn moeder had in een huisje aan het Frusselt gewoond, dat allang niet meer bestaat. Ze had verteld over de vroegere AJC-activiteiten op de Paasheuvel.

Ook deze vader was ongerust over de toestand van de vijver en over het klimaat in het algemeen. Buurvrouw Lenie, die ook was binnengeglijpt, vertelde een oude herinnering over strenge Hennie Oost en liedjes zingende oud-AJCers op het terrein.

Maandag kwamen twee echte tuinliefhebbers langs. Hoewel ze weinig tijd hadden, bleven ze lang in de tuin kijken en waren heel enthousiast. Een ander echtpaar kwam uit Zoetermeer. Zij werkten in een natuurtuin aldaar, maar dat werd steeds meer een cultuurtuin. Dus ze overwogen er de brui aan te geven. Van "Oase" had hij nog nooit gehoord. Ze vertrokken met ons groene gidsje en het blauwe geschiedenisboekje. Ze kwamen zeer onder de indruk terug om het te kopen. (Nieuwe helpers of tuinwachten misschien?)

In de loop van de dagen kwamen er steeds wel bezoekers binnendruppelen maar niet op de dagen dat iedereen flauw viel van de hitte, en evenmin op de dagen dat er zware buien uit de lucht kwamen vallen.

Bij de receptie zijn geen adressen van medische centra vermeld, alleen een nummer voor spoedeisende medische

hulp. In de recreatiekrant worden ook geen adressen meer gegeven. En het knipseltje dat in de Hofhut hangt met allerlei hulpposten is verouderd. Het is toch riskant om er vanuit te gaan dat smartfoons, mobiele telefoons en internet onder alle omstandigheden blijven functioneren?!

De manier waarop ik de dekbedden wegberg in de deelbaar-dekselige kratten zou een geslaagde Chaplin-act kunnen opleveren. En dit jaar was de daarvoor bestemde rol plakband voortijdig leeg. (Maar, lieve tuinwacht, voor de winter begint lossen wij het wel op, hoor.)

... Augustus. Fijn dat onze tuinwacht Ellie het zo naar haar zin heeft gehad. En de radio, én het medisch bulletin, we zullen kijken of er iets aan te doen is.

Dit weekend zijn we met veel handen. De één kan iets meer dan de ander, dat ligt aan de lichamen. Maar er is werk voor iedereen. Er is alweer meer water in de tuin, en het staat niet meer droog onder de brug. Daar zullen de vissen blij mee zijn.

Wat de droogte allemaal voor gevolg zal hebben weten we niet. Wel staat het heitje er mooi bij, trouwens de hei overal in de buurt. Er is kennelijk op tijd regen en warmte geweest.

De toegangspoort is veranderd, en die ziet er goed en uitnodigend uit. Leuk met die zijstukken ernaast. Dat was naar aanleiding van een verzoek van de beide terreindreurendirecteuren.

Ons jaarlijkse etentje was in het restaurant van Tante Sjaan. We zaten daar heel gezellig op het zijterras, gelukkig overdekt, want het plensde van de regen.

Ook zondag is er gewerkt door Ab, Hanna en Peter. Peter heeft de andere kant van de poort schoon gemaakt met soda. Zo, nu is het een geheel. Dan kruiwagens vol opslag getrokken. En zo zag de tuin er weer aardig knap uit, met de bekende jaarlijkse schoofjes. Zo heb je gezaaid en voordat je het weet moet je weer oogsten. Geen bezoek gezien. Wel hebben we gezien dat de Heemtuin aardig wordt genoemd in publicaties, o.a. bij de VVV Nunspeet en o.a. in de Libelle.

... September. Er was nog een extra klusje dat we spontaan te doen kregen: twee grote takken uit een oude beuk afgebroken, zomaar, en die moesten we ruimen. Cor had de elektrische zaag bij zich voor de dikke stukken. Later heeft hij trouwens ook nog hapklare brokken voor Henri en Martina gezaagd, en voor Hanna prachtige ronde plakken voor in latere bloemstukjes.

Er is hard gewerkt aan beek-herstel. Vlakbij het stuwte is het lek gedicht, met beton en aarde in zakken, aarde er weer bovenop, en dan is al dat werk niet zichtbaar meer. Jammer, maar zo gaat dat met werk.

Els had tot haar plezier drie Nachtorchissen gevonden. Ze heeft ze vermanend toegesproken om niet verder het pad op te groeien, want ze kent ze: ze laten zich niet verplaatsen. Ook was er een Grasklokje in bloei. Verder 'gehandzaagd', gesleept, kruiwagens gevuld en weggebracht naar het stortgat buiten de tuin.

... Oktober. Er zijn veel paddenstoelen. Martina inventariseerde ze, zoals verderop te lezen is.

... November. Het is alweer de laatste werkdag van dit jaar. Het kostte weer best wat moeite om te beginnen, maar met z'n allen, dat werkt als een speer. Snoeien, zeisen, bladafval weg, omhoog reiken, toppen, wegbrengen - het was fantastisch! En gelukkig hielp kleinzoon Pieter ook mee.

Eline klom omhoog binnen in het prikkende hulstbosje, au, au, en heeft de hoogste takken flink ingekort. Dat kan weer een jaartje groeien. Er zijn trouwens weinig bessen dit jaar. En verder is de Hofhut weer winterklaar gemaakt. We gaan aan ons winterreces beginnen. Tot ziens in voorjaar 2020.

Paddenstoelen in oktober.

Als Martina aan het oefenen is om later voor de IVN een excursie te geven, somt ze in het voorbijgaan in de tuin al een hele lijst paddenstoelen op. Ze gaat niet in alle hoeken inventariseren, maar dit is toch ook al een mooi resultaat: Vliegenzwam, Rodekoolzwam, gekraagde Aardster, Geweizwam, Zwavelkopjes, rode én gele Russula, en eh de Breedplaat of was 't nou Breekplaat?, Tonderzwam, Helmmycene, Aardappelbovist, slijmerige Gordijnzwam, Oorzwammetje, Elfenbankjes, Eekhoornbrood, kleverige Koraalzwam en stijve Koraalzwam. Velen zien we hier elk jaar terugkeren. Mooi toch?

Groep aan het diner bij "Tante Sjaan"

Ons Natuurmonument

Dit, wat hier staat, is speciaal voor nieuwsgierige kinderen. Van die kinderen, die niet tevreden zijn voor ze precies weten wat er in en om het kamp te beleven valt. Want die ontdekken vast het fijne hoekje, waarover dit stukje gaat, nl. de Heimanshof, het natuurmonumentje van de A.J.C.

Er zijn twee vijvertjes in met een echt eiland, waarop vogels veilig broeden; er zijn grasveldjes met koekeksbloemen, margrietten en wilgen- en elzenstruiken; er zijn jonge lijsters en koolmezen, een winterkoninkje en een roodborstje; de hele lente door zong er een nachtegaal en ook een andere goede zanger, de zwartkopgrasmus.

Langs de vijverrand staan wilde orchideeën, die ze handekenskruid noemen. Het zijn rose trosjes. Pluk ze nooit, dat is zonde, want er zijn er maar een paar en elk plantje is er speciaal geplant en verzorgd, ook al lijkt het je heel „gewoon” toe.

Kijk eens voorbij de brug, die tussen de twee vijvers ligt, naar het mos aan de oever rechts. Tussen dat natte, lichtgroene veenmos staat zonnedauw, een vleesetend plantje. Dat leeft van vliegjes en muggen, die op zijn blaadjes terecht komen. Het is maar heel klein, maar je ziet het gauw, door de kleverige, rode knopjes op de ronde blaadjes.

Aan die vijver daar vlakbij groeit nog een rond blaadje, mooi glad en groen, de waternavel, ook een echte moerasplant.

Er is nog veel meer te zien, zoals dikke, gekleurde hommels, waterlelies, libellen, fakkels, sparren, eiken en een bruine beuk, maar als je alles al weet, valt er niets meer te ontdekken voor die nieuwsgierigen en dat zou jammer zijn.

Helpen jullie allemaal mee, goed voor de Heimanshof te zorgen en geen bloemen af te plukken, dan blijft de Hof ons eigen natuurmonument.

Tekst over de Heimanshof uit het kampboekje uit 1951 van Aat Kroos

Het kamp is in geval van nood ook telefonisch te bereiken: No. K. 6771-252

Dit boekje is van:

Naam ... *Kroos*

Adres ... *Castelaanpenning 9*

Woonplaats ... *Den Haag*

Kamp

Tent

Tentleider

Je adres voor deze week is:

Stichting voor Zon en Vrijheid
Kinderkamp ... *HVV*

(naam vermelden)

VIERHOUTEN (GLD.)

Stichting voor Zon en Vrijheid - Vierhouten

Ons Natuurmonument

Dit, wat hier staat, is speciaal voor nieuwsgierige kinderen. Van die kinderen, die niet tevreden zijn voor ze precies weten wat er in en om het kamp te beleven valt. Want die ontdekken vast het fijne hoekje, waarover dit stukje gaat, nl. de Heimanshof, het natuurmonumentje van de A.J.C.

Er zijn twee vijvertjes in met een echt eiland, waarop vogels veilig broeden; er zijn grasveldjes met koekeksbloemen, margrietten en wilgen- en elzenstruiken; er zijn jonge lijsters en koolmezen, een win-

12

terkoninkje en een roodborstje; de hele lente door zong er een nachtegaal en ook een andere goede zanger, de zwartkopgrasmus.

Langs de vijverrand staan wilde orchideeën, die ze handekenskruid noemen. Het zijn rose trosjes. Pluk ze nooit, dat is zonde, want er zijn er maar een paar en elk plantje is er speciaal geplant en verzorgd, ook al lijkt het je heel „gewoon” toe.

Kijk eens voorbij de brug, die tussen de twee vijvers ligt, naar het mos aan de oever rechts. Tussen dat natte, lichtgroene veenmos staat zonedauw, een vleesetend plantje. Dat leeft van vliegjes en muggen, die op zijn blaadjes terecht komen. Het is maar heel klein, maar je ziet het gauw, door de kleverige, rode knopjes op de ronde blaadjes.

Aan die vijver daar vlakbij groeit nog een rond blaadje, mooi glad en groen, de waternavel, ook een echte moerasplant.

Er is nog veel meer te zien, zoals dikke, gekleurde hommels, waterlelies, libellen, fakkels, sparren, eiken en een bruine beuk, maar als je alles al weet, valt er niets meer te ontdekken voor die nieuwsgierigen en dat zou jammer zijn.

Helpen jullie allemaal mee, goed voor de Heimanshof te zorgen en geen bloemen af te plukken, dan blijft de Hof ons eigen natuurmonument.

13